

Ιστορία

Α΄ Γυμνασίου

17 Διαγωνίσματα
Προαγωγικών εξετάσεων
Ιουνίου

Δ1

ΟΜΑΔΑ Α

(Από τις πέντε ερωτήσεις επιλέγετε τρεις .Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με 4 μονάδες)

1. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των όρων: σπηλαιογραφίες, Γερουσία, Ηλιαία, διδακτική ποίηση.

2. Να ελέγξετε την ορθότητα των παρακάτω προτάσεων γράφοντας δίπλα την ένδειξη Σ(σωστό) ή Λ(λάθος).

α) Οι Σουμέριοι ανέπτυξαν υψηλό πολιτισμό και χρησιμοποιούσαν μια μορφή γραφής, τη σφηνοειδή.

β) Τα ανάκτορα στην Κρήτη είχαν ασθενή οχύρωση λόγω των σπάνιων επι-δρομών από τους εχθρούς.

γ) Οι Γραμμικές γραφές Α και Β έχουν κοινό στοιχείο ότι είναι συλλαβικές.

δ) Η Φιλοσοφία και οι επιστήμες προσπάθησαν να κατανοήσουν τη δημιουργία του κόσμου και το νόημα της ζωής με μυθικό τρόπο.

3. Τι εννοούμε όταν λέμε ότι ο άνθρωπος κατά την παλαιολιθική και τη μεσολιθική εποχή ήταν κυνηγός και τροφοσυλλέκτης;

4. Ποια είναι η μορφή της κοινωνίας στα ομηρικά έπη;

5. Ποια είναι τα αποτελέσματα της νίκης των Ελλήνων εναντίον των Περσών;

ΟΜΑΔΑ Β'

(Από τις τέσσερις ερωτήσεις επιλέγετε δύο. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με 4 μονάδες.)

1. Ποιες διαφορές υπάρχουν ανάμεσα στον πρώτο και το δεύτερο αποικισμό;

2. Εξηγήστε πώς η συμμετοχή στην οπλιτική φάλαγγα οδήγησε σε μια μορφή κοινωνικής εξίσωσης.

3. Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της ζωής στη Σπάρτη σύμφωνα με τον ιστορικό;

Η Σπάρτη λοιπόν ήταν ένα στρατόπεδο, όπου ύψιστο αντικειμενικό σκοπό της ζωής του είχε ο καθένας, να είναι σε κάθε στιγμή έτοιμος να πολεμήσει με τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα για την πόλη του. Ο

σκοπός κάθε νόμου, ο έσχατος λόγος όλου του συστήματος κοινωνικής διατάξεως ήταν να διαμορφώσει καλούς στρατιώτες. Η χλιδή στην ιδιωτική ζωή απαγορευόταν αυστηρά· η σπαρτιατική λιτότητα έγινε παροιμιώδης. Ο επιμέρους άνθρωπος, απορροφημένος ολότελα μέσα στο κράτος, δεν είχε καθόλου δική του ατομική ζωή· δεν είχε να λύσει τα προβλήματα της δικής του ανθρώπινης υπάρξεως. Η Σπάρτη δεν ήταν τόπος για διανοούμενους ή φίλους της θεωρίας· το χρέος όλο του ανθρώπου και το υπέρτατο ιδεώδες της ζωής του Σπαρτιάτη περιέχονταν μέσα στους νόμους της πόλης του.

J.B. Bury-Russel Meiggs, Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος, Εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1978,σ. 149.

4. Πώς συνδέεται σε αυτό το παράθεμα το ανακτορικό σύστημα των Μυκηναίων με τις εξωτερικές οικονομικές σχέσεις;

Η μυκηναϊκή Ελλάδα, η οποία δημιουργήθηκε κυρίως με ανοίγματα προς το εξωτερικό, δεν ίδρυσε αυτοκρατορία. Άσκησε ισχυρή επιρροή, άμεση ή έμμεση, από τη Σαρδηνία ως τον Ορόντη και από τη Μακεδονία ως το Νείλο, αλλά δεν άσκησε ποτέ πολιτική ηγεμονία. Αφού άντλησε από την Κρήτη, από την Εγγύς Ανατολή, ακόμη και από την Ευρώπη, τους παράγοντες βαθιάς πολιτιστικής μεταβολής και αφού τους αφομοίωσε, η ηπειρωτική Ελλάδα παρέμεινε σχετικά ανεπηρέαστη από τις ξένες πολιτιστικές επιδράσεις, ενώ παράλληλα οι οικονομικές επαφές με το εξωτερικό είχαν ζωτική σημασία για την ανάπτυξη και τη λειτουργία των ανακτορικών κέντρων. Και όταν οι επαφές αυτές διαταράχτηκαν ή διακόπηκαν, τότε το ανακτορικό σύστημα κατέρρευσε.

René Treuil, Οι πολιτισμοί του Αιγαίου, μετ. Όλγας Πολυχρονοπούλου (Καρδαμίτσα) σ.

Δ2

ΟΜΑΔΑ Α

Από τις 5 ερωτήσεις επιλέγετε τις 3 (τρεις). Η κάθε ερώτηση βαθμολογείται με 4 μονάδες.

1. Τι ήταν οι Ολυμπιακοί αγώνες στην αρχαιότητα;
2. Να αναφέρετε τις αιτίες του Β' αποικισμού.
3. Να αναφέρετε τις συνέπειες των περσικών πολέμων για τους Έλληνες.
4. Ποια μέτρα πήρε ο Περικλής για να βελτιώσει τη ζωή των Αθηναίων κατά τον 5ο πΧ αιώνα;
5. Να περιγράψετε τα μέτρα που έλαβε ο Σόλων για να δώσει λύση στα προβλήματα της Αθήνας κατά τον 6ο πΧ αιώνα.

ΟΜΑΔΑ Β

Από τις τέσσερις (4) ερωτήσεις επιλέγετε τις δύο (2). Η κάθε ερώτηση βαθμολογείται με 4 μονάδες.

1. Αφού μελετήσετε το παρακάτω παράθεμα να απαντήσετε το ερώτημα: Γιατί γυμνάζονταν οι γυναίκες στην αρχαία Σπάρτη;
Άλλά και τα σώματα των γυναικών έπρεπε να καταπονηθούν με το τρέξιμο, την πάλη, τη ρίψη δίσκων και ακοντίων, έτσι που να γεννιούνται παιδιά από γερά σώματα... Λένε μάλιστα ότι η Γοργώ, η γυναίκα του Λεωνίδα, όταν κάποια ξένη της είπε: «μονάχα στη Σπάρτη εσείς οι γυναίκες εξουσιάζετε τους άνδρες», εκείνη απάντησε: «Γιατί εμείς γεννάμε άνδρες».

Πλούταρχος, Λυκούργος 14.

2. Μελετήστε προσεκτικά το παρακάτω παράθεμα. Ποιοι ήταν οι κοινοί δεσμοί των Ελλήνων;

Σπαρτιάτες και Αθηναίοι συμφωνούν να αντιμετωπίσουν ενωμένοι τον περσικό κίνδυνο. Ειδικότερα, απαντώντας οι Αθηναίοι στους απεσταλμένους της Σπάρτης δηλώνουν ότι: «Οι Έλληνες όλοι είναι από το ίδιο αίμα, έχουν την ίδια γλώσσα, έχουν ναούς και αγάλματα θεών και θυσίες όλα κοινά και συνήθειες ίδιες».

Ηρόδοτος, Ιστορία, 8.144.

3. Μελετήστε προσεκτικά το παρακάτω παράθεμα. Οι αναφορές του Θουκυδίδη σχετικά με τη ζωή στην Ελλάδα μετά την πτώση του μυκηναϊκού πολιτισμού συμπίπτουν με την ιστορική πραγματικότητα που αποδέχεται σήμερα η επιστήμη;

Τότε δεν υπήρχε ούτε εμπόριο ούτε ασφάλεια στις χερσαίες και θαλάσσιες μεταφορές και επικοινωνίες και οι κάτοικοι καλλιεργούσαν τόση μόνο γη, όση τους ήταν απαραίτητη για να ζουν. Δε δημιουργούσαν απόθεμα από χρήματα, ούτε φύτευαν δέντρα γιατί, μη έχοντας τείχη για προστασία, δεν ήξεραν αν και πότε θα εμφανιζόταν κάποιος να τους τα αρπάξει'.

Θουκυδίδης, Ιστορία Α, 2

4. Μελετήστε προσεκτικά το παρακάτω παράθεμα. Ποιες ήταν οι συνέπειες για

τους Έλληνες εξαιτίας του Πελοποννησιακού πολέμου, σύμφωνα με το Θουκυδίδη;

'... ο πόλεμος προκάλεσε τόσες συμφορές στην Ελλάδα, όσες δεν είχαν ποτέ πάθει σε ανάλογο χρονικό διάστημα. Ποτέ άλλοτε δεν κυριεύτηκαν και δεν καταστράφηκαν τόσες πολιτείες, είτε από βαρβάρους είτε από Έλληνες που πολεμούσαν μεταξύ τους. Σε πάρα πολλές πολιτείες, αφού καταστράφηκαν, εγκαταστάθηκε καινούριος πληθυσμός. Ποτέ άλλοτε δεν έγιναν τόσες εξορίες και δε σκοτώθηκαν τόσο άνθρωποι, είτε στον πόλεμο, είτε σε εμφύλιους σπαραγμούς.'

Θουκυδίδης, Ιστορία Α, 23

Δ3

ΘΕΜΑΤΑ Α΄ ΟΜΑΔΑΣ

Από τα 5 θέματα επιλέγετε τα 3. Το κάθε θέμα βαθμολογείται με 4 μονάδες.

Θέμα 1ο

Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις Σωστές ή Λανθασμένες βάζοντας Σ ή Λ δίπλα σε αυτές.

- α. Τα μινωικά ανάκτορα ήταν η κατοικία του άρχοντα της ευρύτερης περιοχής και εκεί συγκεντρώνονταν η παραγωγή και τα εμπορεύματα του νησιού.
- β. Τη Γραμμική Β΄ αποκρυπτογράφησαν οι Μάικλ Βέντρις και Τζον Τσάντγουικ.
- γ. Οι λόγοι που ώθησαν τους Έλληνες στον β΄ αποικισμό ήταν κυρίως οικονομικοί και πολιτικοί.
- δ. Στο ολιγαρχικό πολίτευμα την εξουσία είχαν στα χέρια τους οι πλούσιοι ιδιοκτήτες της γης.
- ε. Η αγωγή των παιδιών στη Σπάρτη ήταν υπόθεση της οικογένειας.
- στ. Ο Κλεισθένης συνέχισε το μεταρρυθμιστικό έργο του Σόλωνα και προχώρησε σε ενέργειες που θεμελίωσαν το δημοκρατικό πολίτευμα.
- ζ. Η συμμαχία της Δήλου αρχικά δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του Κίμωνα και είχε έδρα της την Αθήνα.
- η. Τα θεωρικά επέτρεψαν και στους απορότερους να παρακολουθήσουν τις συνεδριάσεις της Εκκλησίας του Δήμου.

Θέμα 2ο

Να αντιστοιχίσετε μεταξύ τους τις στήλες Α΄ και Β΄:

1. Κνωσός	α. Είλωτες
2. Μυκήνες	β. Άρειος Πάγος
3. Σπάρτη	γ. Μινωικά Ανάκτορα
4. Αθήνα	δ. Θολωτοί τάφοι
5. Ολυμπιακοί αγώνες	ε. Λεωνίδα
6. Μάχη των Θερμοπυλών	στ. 490 π.Χ.
7. Μάχη του Μαραθώνα	ζ. Μαρδόνιος
8. Μάχη των Πλαταιών	η. Εκεχειρία

Θέμα 3ο

Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

σεισάχθεια, αμφικτυονίες, Εκκλησία του Δήμου, λειτουργίες, γραμματιστής

Θέμα 4ο

Να συμπληρώσετε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:

(πολιτειακή διαφορά, Ειρήνη του Καλλία, επεκτατική πολιτική, μισθοφορία, Εκκλησία του Δήμου)

- α. Η, εξασφάλισε στους Αθηναίους την ειρήνη με τους Πέρσες και την απόλυτη κυριαρχία στο Αιγαίο.

β. Ο Περικλής καθιέρωσε τη, ένα είδος οικονομικής ενίσχυσης ώστε να μπορούν και οι απορότεροι να παρακολουθούν τις συνεδριάσεις της Εκκλησίας του Δήμου και να ασκούν τα πολιτικά τους δικαιώματα.

γ. Η κυριότερη αιτία του Πελοποννησιακού πολέμου θεωρείται η ανάμεσα στην Αθήνα και στη Σπάρτη.

δ. Ο επώνυμος άρχοντας ήταν υπεύθυνος για τη σύγκληση της

ε. Οι επικές αυτές συγκρούσεις ανάμεσα σε Έλληνες και Πέρσες ματαίωσαν τηντων Περσών.

Θέμα 5ο

Ποια ήταν τα αποτελέσματα και οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου;

ΘΕΜΑΤΑ Β' ΟΜΑΔΑΣ

Από τα 4 θέματα επιλέγετε τα 2. Το κάθε θέμα βαθμολογείται με 4 μονάδες.

Θέμα 1ο

Με βάση τις γενικότερες ιστορικές σας γνώσεις και λαμβάνοντας υπόψη σας το παρακάτω παράθεμα, να γράψετε ποιος ήταν ο ρόλος της γυναίκας στην Αρχαία Αθήνα. Παράθεμα από το σχολικό βιβλίο « ο ρόλος της γυναίκας», σελ. 76

Θέμα 2ο

Με βάση τα όσα γνωρίζετε να συγκρίνετε τη μόρφωση που έπαιρναν οι νέοι στην αρχαία Αθήνα με την αντίστοιχη στη Σπαρτιατική αγωγή.

Θέμα 3ο

Με βάση τις γνώσεις σας και αφού παρατηρήσετε την παρακάτω εικόνα να γράψετε ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αγαλμάτων αυτών και σε ποια εποχή ανήκουν.

Εικόνα από το σχολικό βιβλίο σελ. 66 (κούρος και κόρη)

Θέμα 4ο

Τι γνωρίζετε για την Εκκλησία του Δήμου; Ποιο ήταν το αντίστοιχο όργανο στο σπαρτιατικό πολίτευμα; Να γίνει η σύγκριση

Δ4

ΟΜΑΔΑ Α'

(Από τις πέντε ερωτήσεις επιλέγετε τις τρεις)

1. Να συνδέσετε κάθε στοιχείο της στήλης Α με αυτό που ταιριάζει στη στήλη Β.

Στήλη Α Στήλη Β

1. Σπάρτη	α. Ηλιαία
2. Τελετή	β. Αριστείδης
3. Πολίτευμα	γ. Μελανόμορφη τεχνική
4. Λαϊκό δικαστήριο	δ. Σλ.ήμαν
5. Συμμαχία της Δήλου	ε. Απέλλα
6. Θεωρικά	στ. Ταυροκαθάψια
7. Αγγείο	ζ. Αριστοκρατία
8. Ανασκαφή	η. Θέατρο

2. Αφού διαβάσετε τις παρακάτω φράσεις σημειώστε Σωστό ή Λάθος.

- Την ουσιαστική εξουσία στην πόλη της Σπάρτης ασκούσαν οι 5 έφοροι.
- Οι λόγοι που ώθησαν τους Έλληνες στη μετανάστευση κατά το β' αποικισμό ήταν μόνο οικονομικοί.
- Τα μινωικά ανάκτορα ήταν οχυρωμένα.
- Η Σικελική εκστρατεία ήταν μια από τις τρεις φάσεις του Πελοποννησιακού πολέμου.

3. Να περιγράψετε τους Ολυμπιακούς αγώνες κατά την αρχαιότητα ως πανελλήνιο δεσμό.

4. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά δείγματα της Μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής; Να περιγράψετε έναν θολωτό τάφο.

5. Να περιγράψετε τους δύο τύπους των αρχαϊκών αγαλμάτων. (κούροι – κόρες)

ΟΜΑΔΑ Β'

(Από τις τέσσερις ερωτήσεις επιλέγετε τις δύο)

1. Ποιο ήταν το κυρίαρχο όργανο του αθηναϊκού πολιτεύματος την εποχή του Περικλή; Τι γνωρίζετε γι' αυτόν;

2. α) Ποιες ήταν οι κυριότερες αναμετρήσεις κατά τη διάρκεια των Περσικών πολέμων μεταξύ Ελλήνων και Περσών;

β) Ποια ήταν τα κύρια αίτια και τα αποτελέσματα της νίκης των Ελλήνων επί των Περσών;

3. Ποιο σκοπό εξυπηρετούσε ο θεσμός των λειτουργιών στην Αρχαία Αθήνα; Ποιες ήταν οι σπουδαιότερες;

4. Οι εικόνες που σας δίνονται είναι μαρμάρινα ειδώλια. (σελ. 22 από το βιβλίο της Ιστορίας της Α' Γυμνασίου). Ποια τέχνη αντιπροσωπεύουν και ποια τα χαρακτηριστικά αυτών των ειδωλίων;

Δ5

ΟΜΑΔΑ Α:

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με τις λέξεις που ταιριάζουν:

A) Η γραφή της μινωικής Κρήτης ήταν η _____. Ήταν _____, δηλαδή κάθε σημείο αντιστοιχούσε σε μια _____.

B) Ο _____, συνήθως ένας μορφωμένος δούλος, βοηθάει στο σπίτι το αγόρι στην εκμάθηση των μαθημάτων του. Εκεί ο _____ του διδάσκει γραφή και ανάγνωση και ο _____ το εκγυμνάζει.

Γ) Τρεις μεγάλες κοινωνικές ομάδες αποτελούσαν τον πληθυσμό της Αθήνας κατά τον 5. αι. π.Χ., οι _____, οι _____ και οι _____.

Δ) Το 337 π.Χ. στην _____ έγινε συνέδριο, όπου αποφασίστηκε από όλους τους Έλληνες με εξαίρεση τους _____ η εκστρατεία εναντίον των _____ με αρχηγό τον Φίλιππο.

2. Τι γνωρίζετε για το σύστημα των λειτουργιών που εφαρμοζόταν στην αρχαία Αθήνα και ποιες ήταν οι σπουδαιότερες λειτουργίες;

3. Να σημειώσετε Σωστό ή Λάθος στις παρακάτω προτάσεις:

A) Η Ηλιαία ήταν ένα πολυμελές λαϊκό δικαστήριο.

B) Ο Σόλων διαίρεσε τους πολίτες σε 6 τάξεις.

Γ) Ο Κύλων είχε δημοκρατικές αντιλήψεις.

Δ) Η Σπάρτη είχε δύο βασιλείς.

E) Οι εντυπωσιακοί θολωτοί τάφοι χαρακτηρίζουν τους Μυκηναίους.

ΣΤ) Το ελληνικό αλφάβητο γεννήθηκε από το λατινικό.

Z) Στο αριστοκρατικό πολίτευμα την εξουσία έχουν οι πολλοί.

H) Η επιλογή του τόπου εγκατάστασης μιας νέας αποικίας ήταν τυχαία.

4. Η μάχη στα στενά των Θερμοπυλών: πότε έγινε, ποιοι ήταν οι αντίπαλοι, ποιοι οι αρχηγοί και ποια η κατάληξη της μάχης;

5. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με αυτά που ταιριάζουν στη στήλη Β (να γράφετε πρώτα τον αριθμό της στήλης Α και δίπλα το σωστό γράμμα από τη στήλη Β) :

Στήλη Α

1. Ευαγόρας

2. Μιλτιάδης

3. Αλέξανδρος

4. Επαμεινώνδας

Στήλη Β

α. Μάχη στη Χαιρώνεια

β. Ναυμαχία της Σαλαμίνας

γ. Μάχη Μαραθώνα

δ. Βασιλιάς Σαλαμίνας Κύπρου

5. Κλεισθένης
6. Φίλιππος
7. Θεμιστοκλής
8. Βασιλιάς Πausανίας

- ε. Δημιουργία δέκα φυλών
- στ. Μάχη των Πλαταιών
- ζ. Μάχη στα Γαυγάμηλα
- η. Μάχη στα Λεύκτρα.

ΟΜΑΔΑ Β

1. Ποια μέτρα έλαβε ο Σόλωνας, όταν τον επέλεξαν οι συμπατριώτες του Αθηναίοι να δώσει λύση στα δύσκολα προβλήματα της πόλης; Πώς τα κρίνετε; Ποια μερίδα των πολιτών ανακουφίστηκε;

2. Αφού μελετήσετε το παράθεμα που ακολουθεί, να αναφέρετε ποιες αρετές του Περικλή προβάλλει ο Θουκυδίδης και να γράψετε δύο μέτρα που υιοθέτησε ο Περικλής ως αρχηγός του δημοκρατικού κόμματος.

Ο Περικλής είχε μεγάλο κύρος και μεγάλες ικανότητες και αποδείχτηκε φανερότατα ανώτερος χρημάτων. Ήταν γι' αυτό σε θέση να συγκρατεί τον λαό, χωρίς να περιορίζει την ελευθερία του. Δεν παρασυρόταν από τον λαό, αλλά εκείνος τον καθοδηγούσε. Δεν προσπαθούσε να αποκτήσει επιρροή με παράνομα μέσα και δεν κολάκευε το πλήθος με ρητορείες και είχε τόσο μεγάλο κύρος, ώστε μπορούσε να τους εναντιωθεί και να προκαλέσει την οργή τους. Όταν καταλάβαινε ότι οι συμπολίτες του, από υπερψία, γίνονταν υπερβολικά τολμηροί, ενώ δεν το επέτρεπαν οι περιστάσεις, τους συγκρατούσε φοβίζοντάς τους με τα λόγια του κι όταν τους έβλεπε φοβισμένους χωρίς λόγο, τους έδινε θάρρος. Έτσι η πολιτεία φαινομενικά ήταν δημοκρατία, ενώ πραγματικά την κυβερνούσε ο πρώτος της πολίτης. (Θουκυδίδης Β 65)

3. Το απόσπασμα που ακολουθεί αναφέρεται στον Πελοποννησιακό πόλεμο. Να αναφέρετε τις αιτίες που οδήγησαν σε αυτόν και στη συνέχεια να εντοπίσετε στο απόσπασμα τις συνέπειές του.

Απ' όλα τα προηγούμενα πολεμικά γεγονότα ο Πελοποννησιακός πόλεμος κράτησε πάρα πολλά χρόνια και προκάλεσε τόσες συμφορές στην Ελλάδα, όσες δεν είχε ποτέ πάθει σε ανάλογο χρονικό διάστημα. Ποτέ άλλοτε δεν κυριεύτηκαν και δεν καταστράφηκαν τόσες πολιτείες, είτε από βαρβάρους είτε από Έλληνες που πολεμούσαν μαζί τους. Σε πολλές μάλιστα πολιτείες, αφού καταστράφηκαν, εγκαταστάθηκε καινούριος πληθυσμός. Ποτέ άλλοτε δεν έγιναν τόσες εξορίες και δεν σκοτώθηκαν τόσοι άνθρωποι, είτε στον πόλεμο είτε σε εμφύλιους σπαραγμούς. (Θουκυδίδης Α 23)

4. Ο Αλέξανδρος δεν προσπάθησε να μεταβάλει τους λαούς της Ασίας σε Έλληνες, αλλά να τους αναμείξει σε ένα αρμονικό σύνολο. Πώς το πέτυχε αυτό; Πώς τον κρίνετε από αυτές του τις ενέργειες;

Από την ομάδα Α πρέπει να επιλέξετε 3 ερωτήσεις και από την ομάδα Β 2. Κάθε απάντηση βαθμολογείται με 4 μονάδες.

Δ6

ΟΜΑΔΑ Α΄.

Θέμα 1.

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:
σεισάχθεια, μέτοικοι, Απέλλα, λειτουργίες.

Θέμα 2.

Στις παρακάτω φωτογραφίες [δίνονται σε φωτοτυπία] βλέπετε δύο αττικά αγγεία. Ονομάστε το ρυθμό αγγειογραφίας στον οποίο ανήκει το καθένα από αυτά και περιγράψτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ρυθμού.

Θέμα 3.

Να γράψετε πότε έγινε η μάχη του Μαραθώνα, ποιοι ήταν οι αντίπαλοι στρατοί, ποιοι οι επικεφαλής τους και ποιο ήταν το αποτέλεσμα.

Θέμα 4.

α) Ποιος πολιτισμός ονομάζεται Μινωϊκός και ποια είναι τα σημαντικότερα κέντρα του.

β) Να συμπληρώσετε τα κενά:

i. Τα τείχη των μυκηναϊκών ακροπόλεων ονομάζονται — .

ii. Οι βασιλείς των Μυκηναίων θάβονται σε — τάφους.

iii. Το 1952 οι Βρετανοί Βέντρις και Τσάντγουϊκ αποκρυπτογράφησαν τη — .

iv. Ανασκαφές στην ακρόπολη των Μυκηνών έκανε ο — .

5. Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α΄ με αυτά της Β΄.

Α΄

Β΄

1. Θεμιστοκλής

α. Εκεί νίκησαν για πρώτη φορά οι Μακεδόνες τους Πέρσες

2. Δαρειός Γ΄

β. Με το δικό του σχέδιο νίκησαν οι Έλληνες στη Σαλαμίνα

3. Γρανικός

γ. Ηττήθηκε στη Σαλαμίνα

4. Ξέρξης

δ. Νικήθηκε από τον Αλέξανδρο στα Γαυγάμηλα

5. Πausanίας

ε. Νίκησε στις Πλαταιές

6. Λεωνίδας

στ. Ναυμαχία της Μυκάλης

7. Λεωτυχίδης

ζ. Τον νίκησε ο Αλέξανδρος στον Υδάσπη ποταμό

8. Πώρος

η. Μάχη των Θερμοπυλών

ΟΜΑΔΑ Β΄.

1. Να γράψετε τα αίτια και τις συνέπειες του β΄ αποικισμού.

2. Με τον Κλεισθένη, γράφει ο Αριστοτέλης, «δημοκρατικότερα πολύ της Σόλωνος εγένετο η πολιτεία»: να εξηγήσετε το νόημα της φράσης αυτής, αφού μελετήσετε τα δύο παραθέματα που ακολουθούν: «ΜΗ ΦΥΛΟΚΡΙΝΕΙΝ»:ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΦΡΑΣΗΣ, Αριστοτέλης, Αθηναίων πολιτεία, 20. 4 και 21, 1-2 και Αριστοτέλης, Αθηναίων πολιτεία, 22. 1-3 (σελ. 53 του βιβλίου Αρχαία Ιστορία, Α΄ Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, ΑΘΗΝΑ 2006.

3. Συγκρίνετε τη θέση των δούλων στην Αθήνα με την αντίστοιχη των ειλωτών στη Σπάρτη.

4. Από το κείμενο που ακολουθεί σημειώσε τα κύρια χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν τον ιδανικό στρατιωτικό ηγέτη:

Κείμενο:

Αρριανός, Αλεξάνδρου Ανάβασις, Ζ, 28 (Μετ. Δ. Μόσχου), σελ. 103 του βιβλίου Αρχαία Ιστορία, Α΄ Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, ΑΘΗΝΑ 2006.

(Να απαντήσετε σε 3 θέματα από την Α΄ ομάδα και 2 από την Β΄ ομάδα)

Δ7

ΟΜΑΔΑ Α

(Απαντήστε σε 3 από τα 5 παρακάτω ερωτήματα)

- 1). Ποια ήταν η επίδραση του μινωικού στον μυκηναϊκό πολιτισμό;
- 2). Τι γνωρίζετε για τους Ολυμπιακούς αγώνες;
- 3). Περιγράψτε συνοπτικά την κοινωνική ζωή και την αγωγή των παιδιών στην αρχαία Αθήνα.
- 4). Αναφέρετε με συντομία τις σπουδαιότερες μάχες - κατά χρονολογική σειρά – των Περσικών πολέμων;
- 5). Ποια ήταν τα αίτια και ποιες οι αφορμές του Πελοποννησιακού πολέμου;

ΟΜΑΔΑ Β

(Απαντήστε σε 2 από τα 4 παρακάτω ερωτήματα)

1).

«Λοιπόν εκείνο τον καιρό η ελληνική φυλή, που στις πιο πολλές περιοχές γειτόνευε με τους Φοίνικες ήταν οι Ίωνες. Αυτοί πήραν ως μαθητές τα γράμματα από τους Φοίνικες, κι αφού άλλαξαν ελαφρά τη μορφή τους, τα χρησιμοποιούσαν και χρησιμοποιώντας τα, τους έδωσαν όνομα. Και όπως ήθελε και το δίκιο, μια και τα είχαν φέρει στην Ελλάδα οι Φοίνικες, τους έδωσαν την ονομασία φοινικήα».

Ηρόδοτος, Ιστορία Ε58

Με βάση την παραπάνω ιστορική μαρτυρία του Πλούταρχου, και τις δικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα:

- α). Πότε και με ποιον τρόπο διαμορφώθηκε το ελληνικό αλφάβητο;
- β). Ποια είναι η μεγάλη σημασία για τον ελληνισμό από τη διαμόρφωση του ελληνικού αλφαβήτου;

2).

«Οι εμφύλιες συγκρούσεις έφεραν στις πόλεις αμέτρητες συμφορές, πράγμα που γίνεται και θα γίνεται συνέχεια, όσο δεν αλλάζει ο χαρακτήρας των ανθρώπων».

Θουκυδίδης, Γ, 82

Με βάση τις γνώσεις σας και την καθημερινή σας εμπειρία, μπορείτε να αποδείξετε ότι ο ιστορικός Θουκυδίδης είχε δίκιο; Μπορείτε να αναφέρετε ένα παράδειγμα:

3).

Έχει υποστηριχθεί ότι οι Πέρσες πέτυχαν με τη διπλωματία (παράθεμα: «Η Ειρήνη του βασιλέως», 386 π.Χ.) ό,τι δεν πέτυχαν με τα όπλα. Μπορείτε να εξηγήσετε τη φράση «Η διπλωματία αποτελεί συνέχιση του πολέμου με άλλα μέσα»;

4).

Ο Στράβων, ο μεγαλύτερος γεωγράφος της αρχαιότητας γράφει: “Εστιν ουν Ελλάς και η Μακεδονία» (= και η Μακεδονία λοιπόν είναι Ελλάδα). Έχει δίκιο να υποστηρίζει αυτή την άποψη, με βάση τα όσα μάθατε; Γιατί είναι επίκαιρη σήμερα αυτή η φράση του Στράβωνα;

ΟΜΑΔΑ Α΄

1. Η θρησκεία και η γραφή των αρχαίων Αιγυπτίων.
2. Ποιοι είναι οι λόγοι που προκάλεσαν την καταστροφή του Μυκηναϊκού πολιτισμού;
3. Β΄ ελληνικός αποικισμός: πότε έγινε, σε ποιες περιοχές και για ποιους λόγους.
4. Μάχη των Θερμοπυλών: χρονολογία, αντίπαλοι, αρχηγοί, αποτέλεσμα και πού οφείλεται αυτό.
5. Να εξηγήσετε με συντομία τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: κούροι, σεισάχθεια, αμφικτιονίες, θεωρικά, χορηγία.

ΟΜΑΔΑ Β΄

1. Να συγκρίνετε ένα μινωικό με ένα μυκηναϊκό ανάκτορο.
2. Με βάση το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να εντοπίσετε το πολίτευμα στο οποίο αναφέρεται ο Ηρόδοτος και να δώσετε τα χαρακτηριστικά του.

ΕΚΟΒΕ ΤΑ ΣΤΑΧΥΑ ΠΟΥ ΕΞΕΙΧΑΝ

Ο Περίανδρος αρχικά δεν ήταν τόσο σκληρός όσο ο πατέρας του. Από τότε όμως που ήλθε σε επαφή με τον τύραννο της Μιλήτου Θρασύβουλο, έγινε πιο σκληρός από τον πατέρα του τον Κύψελο. Έστειλε λοιπόν κήρυκα στον Θρασύβουλο και ζήτησε να μάθει ποιο πολιτικό καθεστώς έπρεπε να εγκαταστήσει για να έχει ασφάλεια και να κρατήσει την πόλη υπό την εξουσία του. Ο Θρασύβουλος πήρε τον κήρυκα έξω από την πόλη και μπήκε σε ένα σπαρμένο χωράφι. Προχωρώντας μέσα στα σπαρτά ρωτούσε επίμονα να μάθει το σκοπό της άφιξης του κήρυκα από την Κόρινθο. Συγχρόνως έκοβε τα στάχυα που έβλεπε να ξεπερνούν τα άλλα και τα έριχνε κάτω, μέχρι που κάνοντας αυτό κατέστρεψε τα ωραιότερα και ψηλότερα στάχυα του χωραφιού.... Από τη διήγηση του κήρυκα ο Περίανδρος κατανόησε τη σημασία της πράξης του Θρασύβουλου.... Από τότε έδειξε όλη του την κακία απέναντι στους πολίτες.

Ηρόδοτος, Ιστορία , 5. 92

3. Πως χαρακτηρίζετε τη ζωή στην αρχαία Σπάρτη και ποιο σκοπό πιστεύετε ότι υπηρετούσε αυτή; Να απαντήσετε με βάση το παρακάτω παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις.

Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΠΑΡΤΗ

Η Σπάρτη λοιπόν ήταν ένα στρατόπεδο, όπου ύψιστο αντικειμενικό σκοπό της ζωής του είχε ο καθένας, να είναι σε κάθε στιγμή έτοιμος να πολεμήσει με τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα για την πόλη του. Ο σκοπός κάθε νόμου, ο έσχατος λόγος όλου του συστήματος κοινωνικής διατάξεως ήταν να διαμορφώσει καλούς στρατιώτες. Η χλιδή στην ιδιωτική ζωή απαγορευόταν αυστηρά, η σπαρτιατική λιτότητα έγινε παροιμιώδης. Ο επιμέρους άνθρωπος, απορροφημένος ολότελα μέσα στο κράτος, δεν είχε καθόλου δική του ατομική ζωή, δεν είχε να λύσει προβλήματα της δικής του ανθρωπίνης υπάρξεως. Η Σπάρτη δεν ήταν

τόπος για διανοομένους ή φίλους της θεωρίας, το χρέος όλο του ανθρώπου και το υπέρτατο ιδεώδες της ζωής του Σπαρτιάτη περιέχονταν μέσα στους νόμους της πόλης του.
J.B. Bury-Russell Meiggs, Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος, Εκδ.
Καρδαμίτσα, Αθήνα 1978, σ. 149

4. Ποια τα αίτια και τα αποτελέσματα της νίκης των Ελλήνων επί των Περσών;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Να απαντήσετε σε 3 ερωτήσεις από την ομάδα Α' και σε 2 ερωτήσεις από την ομάδα Β'.

Δ9**ΟΜΑΔΑ Α'**

1.
α. Τι γνωρίζετε για την αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β' ; Ποια διαπίστωση προέκυψε ως προς την καταγωγή της και τη μορφή της;
β. Γιατί η αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής γραφής Β' έχει ιδιαίτερη σημασία για τους Έλληνες ;
ΜΟΝΑΔΕΣ 4

2. Ποιες υπήρξαν οι αιτίες του αποικισμού του 8ου π.Χ. ;
ΜΟΝΑΔΕΣ 4

3. Τι γνωρίζετε για τη σεισάχθεια ;
ΜΟΝΑΔΕΣ 4

4.
α. Τι ήταν οι λειτουργίες και ποιο σκοπό ικανοποιούσε η καθιέρωση τους στη αρχαία Αθήνα;
β. Ποιες ήταν οι κυριότερες λειτουργίες της αρχαίας Αθήνας; (να τις αναφέρετε επιγραμματικά).
ΜΟΝΑΔΕΣ 4

5. Ποια υπήρξαν τα αίτια του Πελοποννησιακού πολέμου;
ΜΟΝΑΔΕΣ 4

ΟΜΑΔΑ Β'

1. Συγκρίνετε τη θέση των δούλων στην Αθήνα με την αντίστοιχη των ειλώτων στη Σπάρτη.
ΜΟΝΑΔΕΣ 4

2. Ποιες μάχες έκριναν την εκστρατεία του Αλέξανδρου;
ΜΟΝΑΔΕΣ 4

3. Να βάλετε (Σ) ή (Λ) στις σωστές ή λανθασμένες προτάσεις.
 Η Αιτωλική συμπολιτεία ήταν ομοσπονδία πόλεων στη βόρειο Πελοπόννησο.
 Ο Άρατος και ο Φιλοποίμην υπήρξαν στρατηγοί της Αχαϊκής συμπολιτείας.
 Ο Σόλωνας πήρε από μόνος την εξουσία για να δώσει λύσεις στα προβλήματα της

Αθήνας.

Οι μέτοικοι είχαν το δικαίωμα συμμετοχής στις εργασίες της Εκκλησίας του Δήμου.
ΜΟΝΑΔΕΣ 4

4. Μελετήστε το παράθεμα του Ισοκράτη για τον Ευαγόρα και καταγράψτε τα στοιχεία τα οποία δείχνουν ότι ήταν ένας αγαθός ηγεμόνας.
ΜΟΝΑΔΕΣ 4

. Να απαντήσετε σε τρεις ερωτήσεις από την ομάδα Α' και σε δύο ερωτήσεις από την ομάδα Β' .

Δ10

ΟΜΑΔΑ Α'

1. Να περιγράψετε το αρχιτεκτονικό σχέδιο και τη λειτουργία ενός Μινωικού ανακτόρου.

2. Να εξηγήσετε τους όρους:

Β' Έλληνικός αποικισμός, οστρακισμός, κούρος, αμφικτιονίες.

3.

A).Να αναφέρετε ονομαστικά τις κυριότερες μάχες κατά τη διάρκεια των Περσικών πολέμων μεταξύ Ελλήνων και Περσών.

B) Να επισημάνετε τα αποτελέσματα της νίκης των Ελλήνων επί των Περσών.

4. Να καταγράψετε με τη σειρά την εξέλιξη του πολιτεύματος (αριστοκρατία, δημοκρατία, τυραννίδα ,βασιλεία) και να τοποθετήσετε με χρονική τάξη τα πρόσωπα που έπαιξαν ρόλο στην εξέλιξη του πολιτεύματος στην Αθήνα (Κύλωνας, Δράκοντας, Σόλωνας, Πεισίστρατος, Κόδρος).

5. Να αναφέρετε τα αίτια που οδήγησαν στον Πελοποννησιακό πόλεμο και να τα συγκρίνετε με τα αίτια που προκαλούν τους πολέμους ανάμεσα στα κράτη στη σημερινή εποχή.

ΟΜΑΔΑ Β'

1. Πώς παρουσιάζεται η ζωή στην αρχαία Σπάρτη και ποιο σκοπό πιστεύετε ότι εξυπηρετούσε ο τρόπος ζωής σε αυτήν; Για την απάντησή σας να λάβετε υπόψη σας και το παράθεμα που ακολουθεί.

Η ζωή στη Σπάρτη

Η Σπάρτη λοιπόν ήταν ένα στρατόπεδο, όπου ύψιστο αντικειμενικό σκοπό της ζωής του είχε ο καθένας, να είναι σε κάθε στιγμή έτοιμος να πολεμήσει με τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα για την πόλη του. Ο σκοπός κάθε νόμου, ο έσχατος λόγος όλου του συστήματος κοινωνικής διατάξεως ήταν να διαμορφώσει καλούς στρατιώτες. Η χλιδή στην ιδιωτική ζωή απαγορευόταν αυστηρά. Η σπαρτιατική λιτότητα έγινε παροιμιώδης. Ο επιμέρους άνθρωπος, απορροφημένος ολότελα μέσα στο κράτος δεν είχε καθόλου δική του ατομική ζωή. Δεν είχε να λύσει προβλήματα της δικής του ανθρώπινης υπάρξεως. Η Σπάρτη δεν ήταν τόπος για διανοούμενους ή φίλους της θεωρίας. Το χρέος όλο του ανθρώπου και το υπέρτατο ιδεώδες της ζωής του Σπαρτιάτη περιέχονταν όλο μέσα στους νόμους της πόλης του.

J. B. Bury- Russell Meiggs, Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος.

2. Με βάση το απόσπασμα που σας δίνεται και τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε το ρόλο της γυναίκας στην Αρχαία Αθήνα και να τον συγκρίνετε με τη θέση της γυναίκας στη σημερινή εποχή.

Ο ρόλος της γυναίκας

Από τη στιγμή που οι προμήθειες μπουν στο σπίτι ,πρέπει κάποιος να τις διατηρήσει και να κάνει τις απαραίτητες εργασίες: μέσα στο σπίτι θα μεγαλώσουν τα νεογέννητα, στο σπίτι πρέπει να παραχθεί το αλεύρι που δίνουν τα δημητριακά. Το ίδιο ισχύει και για την κατασκευή των ενδυμάτων από το μαλλί. Επειδή μάλιστα όλες οι εργασίες χρειάζονται φροντίδα, και αυτές που γίνονται μέσα στο σπίτι και αυτές που γίνονται έξω, νομίζω ότι ο Θεός ανέθεσε στη φύση της γυναίκας τις εργασίες και τις φροντίδες μέσα στο σπίτι και στον άνδρα τις εξωτερικές.

Ξενοφών, Οικονομικός VII, 21-23 (μετ, Α. Παπαγεωργίου)

3. Ο Αλέξανδρος ίδρυσε πόλεις που αποτελούν το αποκορύφωμα του εκπολιτιστικού του έργου. Να αναφέρετε τα μέτρα που πήρε για τη διοίκηση και την οικονομική ανάπτυξη του κράτους και να αιτιολογήσετε το σκοπό για τον οποίο τα πήρε.

4. Να διαβάσετε προσεκτικά το ακόλουθο κείμενο του Αριστοτέλη και να επισημάνετε τα πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα που υπήρχαν στην Αθήνα πριν από το Σόλωνα και πώς αυτός προσπάθησε να τα αντιμετωπίσει.

Το πολίτευμα (στην Αθήνα) ήταν ολιγαρχικό σε όλα και οι φτωχοί ήταν δούλοι των πλουσίων, και οι ίδιοι και οι γυναίκες τους και τα παιδιά τους. Και ονομάζονταν «πελάτες» και «εκτήμοροι», γιατί δούλευαν στα κτήματα των πλουσίων πληρώνοντας κάθε χρόνο το ένα έκτο της σοδειάς. Η γη όλη βρισκόταν στα χέρια λίγων και αν οι φτωχοί δεν πλήρωναν την κανονική εισφορά τους μπορούσαν να πουληθούν ως δούλοι και αυτοί και τα παιδιά τους. Και για όλα τα δάνεια έβαζαν υποθήκη το σώμα τους... Υπήρχαν όμως και άλλοι λόγοι δυσαρέσκειας, αφού σε κανένα αξίωμα της πολιτείας δεν είχαν δικαίωμα να πάρουν μέρος...Επειδή ήταν τέτοια η κατάσταση του πολιτεύματος και οι πολλοί ήταν δούλοι των λίγων, επαναστάτησε ο λαός εναντίον των επιφανών πολιτών. Και επειδή η σύγκρουση ήταν ισχυρή και για πολύ καιρό οι δύο παρατάξεις ήταν αντιμέτωπες, εξέλεξαν από κοινού ως άρχοντα και συμφιλιωτή το Σόλωνα. Αφού έγινε κύριος της κατάστασης ο Σόλων, ελευθέρωσε το λαό απαγορεύοντας και για το παρόν και το για το μέλλον το δανεισμό με εγγύηση την προσωπική ελευθερία και θέσπισε νόμους και διέγραψε τα χρέη και τα ιδιωτικά και τα δημόσια, μέτρο το οποίο ονομάζουν σεισάχθεια, επειδή αποτίναξαν το βάρος.

Παρατήρηση: Να απαντήσετε σε τρεις ερωτήσεις της Ομάδας Α' και σε δύο της Ομάδας Β'.

Δ11

ΟΜΑΔΑ Α'

(από τις 5 ερωτήσεις να απαντήσετε στις 3)

1. Ποια τα χαρακτηριστικά ενός μινωικού ανακτόρου.
2. Ποιες οι κοινωνικές τάξεις στη Σπάρτη και ποιος ο ρόλος τους.
3. Ποια τα αίτια και ποια η αφορμή των Περσικών πολέμων.
4. α. Περιγράψτε τις διαφορές του δωρικού από τον ιωνικό ρυθμό.
β. Ποια διαφορά παρουσιάζει η μελανόμορφη από την ερυθρόμορφη τεχνική της αγγειογραφίας.
5. α. Αναφέρετε τις φάσεις του Πελοποννησιακού πολέμου.
β. Ποιες οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου

ΟΜΑΔΑ Β'

(από τις 4 ερωτήσεις να απαντήσετε στις 2)

1. Ποια η βασική διαφορά ανάμεσα στην αριστοκρατία και στην ολιγαρχία. Αναφέρετε τις συνέπειές της στην κοινωνική ζωή.
2. Που θεωρείτε ότι οφείλεται η ανάπτυξη του κυκλαδικού πολιτισμού.
3. Τι ονομάζουμε σήμερα πολυπολιτισμική κοινωνία και ποια η σχέση της με την πολιτική που εφάρμοσε ο Αλέξανδρος απέναντι στους λαούς της Ανατολής.
4. Μελετήστε το παράθεμα από τους «Πέρσες» του Αισχύλου. Σε ποια σημεία μπορείτε να βασιστείτε για να χαρακτηρίσετε τη θέση του αγγελιοφόρου ως φιλελληνική.

Δ12

ΟΜΑΔΑ Α΄

1. Να ορίσετε τις παρακάτω έννοιες: Απέλλα, περίοικοι, ειλωτες, μέτοικοι
2. Τι ήταν οι λειτουργίες και ποια είδη τους γνωρίζετε;
3. Ποια ήταν η διαδικασία που ακολουθούσαν κατά το Β΄ ελληνικό αποικισμό για τη δημιουργία μιας αποικίας;
4. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α΄ με τις λέξεις της στήλης Β΄ με τις οποίες σχετίζονται.

Α΄	Β΄
1. καμαραϊκά αγγεία	α. Μυκήνες
2. θολωτοί τάφοι	β. Σόλωνας
3. σεισάχθεια	γ. Θεμιστοκλής
4. Μαραθώνας	δ. Κρήτη
5. Σαλαμίνα	ε. Περικλής
6. μισθοφορία	στ. Κλεισθένης
7. δικαστήριο	ζ. Μιλτιάδης
8. δημοκρατία	η. Ηλιαία
5. Να αναφέρετε με τη χρονολογική σειρά της εξέλιξής τους τα πολιτεύματα που εμφανίστηκαν στην αρχαία Ελλάδα.

ΟΜΑΔΑ Β΄

1. Να συγκρίνετε τη θέση των δούλων σε Σπάρτη και Αθήνα.
2. Σύμφωνα με την παρακάτω πηγή και από όσα γνωρίζετε, να αναφέρετε τους δεσμούς μεταξύ των Ελλήνων.

Σπαρτιάτες και Αθηναίοι συμφωνούν να αντιμετωπίσουν ενωμένοι τον περσικό κίνδυνο. Ειδικότερα, απαντώντας οι Αθηναίοι στους απεσταλμένους της Σπάρτης δηλώνουν: «Οι Έλληνες όλοι είναι από το ίδιο αίμα, έχουν την ίδια γλώσσα, έχουν ναούς και αγάλματα θεών και θυσίες όλα κοινά και συνήθειες ίδιες».

Ηρόδοτος, Ιστορία, 8.144

Δ13

ΟΜΑΔΑ Α

1. Τα κοινά χαρακτηριστικά των Μινωικών ανακτόρων.
Μονάδες 4

2. Οι θολωτοί τάφοι ως αντιπροσωπευτικά δείγματα της μνημειακής αρχιτεκτονικής.
Μονάδες 4

3. Ο θεσμός των λειτουργιών στην Αρχαία Αθήνα.
Μονάδες 4

4. Οι αφορμές του Πελοποννησιακού Πολέμου.
Μονάδες 4

5. Συμπληρώστε τον ακόλουθο πίνακα με τα στοιχεία που σας ζητούνται:

<i>Χρονολογίες</i>	<i>Μάχες</i>	<i>Αντίπαλοι</i>	<i>Νικητές</i>
490 π.Χ
405 π.Χ
371 π.Χ
338 π.Χ

Μονάδες 4

ΟΜΑΔΑ Β

1. Ποιες διαφορές βρίσκετε να υπάρχουν ανάμεσα στον Α' και τον Β' αποικισμό ;
Μονάδες 4

2. Το εκπολιτιστικό έργο του Αλέξανδρου διαπνέεται από το πνεύμα της ελληνικής παιδείας. Αποδείξτε ότι η άποψη αυτή είναι ορθή.
Μονάδες 4

3. Με βάση το κείμενο και τις ιστορικές σας γνώσεις ,να αναφέρετε τους σκοπούς και τον τρόπο οργάνωσης της Συμμαχίας της Δήλου.(478 π.Χ). Ποια γεγονότα αποδεικνύουν ότι η Συμμαχία της Δήλου μεταβλήθηκε σε όργανο επιβολής της πανελληνίας αθηναϊκής ηγεμονίας;

Η ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΔΗΛΟΥ.

Οι Αθηναίοι ανέλαβαν ,έτσι, την αρχηγία με τη θέληση των συμμάχων εξαιτίας της έχθρας τους εναντίον του Πausανία. Όρισαν ποιοι από τους συμμάχους έπρεπε να συνεισφέρουν χρήματα και ποιοι να

προμηθεύουν καράβια για την αντιμετώπιση των βαρβάρων. Σκοπός ήταν να λεηλατήσουν τις κτήσεις του Βασιλέως ,αντίποινα για τα όσα είχαν πάθει. Για πρώτη φορά, τότε , οι Αθηναίοι διόρισαν ελληνοταμίες ,που πήγαιναν και εισέπρατταν το φόρο. Έτσι ονομάστηκε η εισφορά ...ταμείο ήταν η Δήλος και η συνελεύσεις της συμμαχίας γίνονταν στο Ναό.

Θουκυδίδης ,Ιστορία, Α, 96 .
Μονάδες 4

Δ14

ΟΜΑΔΑ Α'

Από τις πέντε (5) ερωτήσεις επιλέγετε και απαντάτε στις τρεις (3). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες

Ερώτηση 1η (Σωστού –Λάθους)

Να βάλετε (Σ) στις σωστές ή (Λ) στις λανθασμένες προτάσεις.

1. Το χαρακτηριστικότερο δημιούργημα της Κυκλαδικής τέχνης κατά την εποχή του χαλκού είναι τα μαρμάρινα ειδώλια.
2. Τα μινωικά ανάκτορα ήταν οχυρωμένα με γιγάντια τείχη.
3. Στη Μινωική θρησκεία σπουδαία θέση κατέχει μία θεά η οποία προσφωνείτε με την ονομασία Πότνια=Σεβάσμα.
4. Στο ολιγαρχικό πολίτευμα κριτήριο για συμμετοχή στην εξουσία δεν είναι η καταγωγή αλλά ο πλούτος.
5. Το μαντείο των Δελφών ήταν αφιερωμένο στον Απόλλωνα .
6. το μοναδικό αξίωμα που μπορούσε να αναλάβει μια γυναίκα στην Αθήνα κατά την αρχαιότητα ήταν αυτό της ιέρειας .
7. Ο Πελοπίδας εφάρμοσε στην μάχη το στρατηγικό σχέδιο της λοξής φάλαγγας.
8. Ο Μέγας Αλέξανδρος κατανοεί την αξία της ανεξιθρησκείας και επιτρέπει στον καθένα να πιστεύει ότι θέλει .

Ερώτηση 2η (Πολλαπλής επιλογής)

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση.

1. Από τα ζώα σημαντικό ρόλο στην Μινωική Θρησκεία παίζει :
 - A. Ο ταύρος
 - B. Ο σκύλος
 - Γ. Η γάτα
 - Δ. Το άλογο
2. Τους Βασιλικούς τάφους του Μυκηναϊκού πολιτισμού ανέσκαψε στην Ακρόπολη των Μυκηνών ο :
 - A. Μάικλ Βέντρις
 - B. Άρθουρ Έβανς
 - Γ. Ερρίκος Σλήμαν
 - Δ. Τζόν Τσάντγουικ
3. Η χορηγία ως μια μορφή λειτουργίας (φορολογικό σύστημα) της Αρχαίας Αθήνας ήταν“
 - A. Προσφορά χρημάτων για συντήρηση κρατικών πλοίων.
 - B. Ανάληψη δαπάνης για το ανέβασμα θεατρικής παράστασης.
 - Γ. Καταβολή εξόδων για τη διατροφή αθλητών.
 - Δ. Παροχή χρημάτων για παράθεση δημόσιου γεύματος.
4. Ιερό κέντρο των Μακεδόνων ήταν _
 - A. Οι Αιγές.
 - B. Η Πέλλα.
 - Γ. Το Δίο.
 - Δ. Κανένα από τα προηγούμενα.

Ερώτηση 3η (Αντιστοίχισης)

Να αντιστοιχίσετε τα γράμματα της Στήλης Α στα νούμερα της Στήλης Β.

Στήλη Α'

Α. Παιδαγωγός

Β. Γραμματιστής

Γ. Παιδοτρίβης.

Δ. Κιθαριστής

Στήλη Β'

1. Διδάσκει γραφή, ανάγνωση και την κατανόηση των Ομηρικών επών

2. Διδάσκει μουσική

3. Εκγυμνάζει

4. Βοηθά στο σπίτι το αγόρι στην εκμάθηση των μαθημάτων του και το συνοδεύει στο σχολείο

Ερώτηση 4η (Σύντομης Απάντησης.)

Α. Τι γνωρίζετε για τη «Σεισάχθεια»;

Β. Με ποιο τρόπο ο Σόλωνας πέτυχε την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στα κοινά;

Ερώτηση 5η .(σύντομης απάντησης)

Α. Πως γινόταν η ανατροφή των παιδιών της Αθηναϊκής κοινωνίας κατά τον 5ο π.χ αιώνα ;.

Β. Τι περιελάμβανε η τροφή της Αθηναϊκής οικογένειας κατά το 5ο π.χ αιώνα ;

ΟΜΑΔΑ Β'

Από τις τέσσερις ερωτήσεις απαντάτε στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες.

Ερώτηση 1η

Να γίνει η ιεράρχηση της Μυκηναϊκής κοινωνίας και να αναλυθεί.

Ερώτηση 2η

Αφού διαβάσεις το παράθεμα να απαντήσεις στην ερώτηση :

Για ποιο λόγο παρατήρησαν οι Ελλανοδίκες την Καλλιπάτειρα ;

Σήμερα συμβαίνει κάτι τέτοιο;

Ερώτηση 3η

Τι γνωρίζετε για τη μάχη των Θερμοπυλών;

Ερώτηση 4η

Τι ονομάζουμε σήμερα πολυπολιτισμική κοινωνία και ποια η σχέση της με την πολιτική που εφάρμοσε ο Μέγας Αλέξανδρος απέναντι στους λαούς της Ανατολής;

Δ15

ΟΜΑΔΑΣ Α

1.

- α) Αναφέρατε τα κτίρια που βρίσκονται στην Ακρόπολη.
- β) Ποια είναι τα ελγίνεια μάρμαρα και γιατί ονομάστηκαν έτσι;

2) Τι σημαίνουν οι ακόλουθοι ιστορικοί όροι :
αμφικτιονίες , κοίλον , εκχειρία , χορηγία , μέτοικος , είλωτες , Απέλλα και θεωρικά.

3) Ποια ήταν η αιτία και ποια η αφορμή των Περσικών πολέμων ;

4) Πώς ο Αλέξανδρος βοήθησε στη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού στην Ανατολή;

5) Να γράψετε στην κόλλα σας τον αριθμό των λέξεων της Α στήλης και δίπλα το γράμμα των λέξεων που αντιστοιχούν από τη Β στήλη.

A	B
1. σεισάχθεια	α Δημοσθένης
2 οστρακισμός	β Σαπφώ
3 λυρική ποίηση	γ Σόλωνας
4 δραματική ποίηση	δ Πραξιτέλης
5 ρητορική	ε Κλεισθένης
6 αρχιτεκτονική	στ Αισχύλος
7 γλυπτική	ζ Μνησικλής
8 φιλοσοφία	η Σωκράτης

ΟΜΑΔΑ Β

1) Να συγκρίνετε ένα μινωικό με ένα μυκηναϊκό ανάκτορο .

2) Ποιος ο σκοπός της αγωγής των αγοριών και των κοριτσιών στη Σπάρτη; Πώς συνδέεται ο σκοπός αυτός με το χαρακτήρα του σπαρτιατικού κράτους ;

3) Περιγράψτε τις διαφορές του δωρικού από τον ιωνικό ρυθμό .

4) Ποιες διαφορές παρουσιάζουν οι σύγχρονοι ολυμπιακοί αγώνες από τους αντίστοιχους αρχαίους;

Από τις ερωτήσεις της Β ομάδας θα απαντήσετε σε δυο .(2Χ4=8 μονάδες)

Δ16

ΟΜΑΔΑ Α

1) Να εξηγήσετε τους όρους : α) Μινωικός πολιτισμός β) σεισάχθεια

2) α) Να καταγράψετε με τη σειρά την εξέλιξη του πολιτεύματος (αριστοκρατία, δημοκρατία, τυραννίδα, βασιλεία).

β) Να τοποθετήσετε με χρονική τάξη τα πρόσωπα που έπαιξαν ρόλο στην εξέλιξη του πολιτεύματος στην Αθήνα (Κύλωνας, Δράκοντας, Σόλωνας, Πεισίστρατος, Κόδρος).

3) Στις παρακάτω εικόνες να αναγνωρίσετε τους ρυθμούς των ναών και να βρείτε τις διαφορές μεταξύ των κιώνων.

4) Συμμαχία της Δήλου : Ποιος ήταν ο σκοπός της Συμμαχίας, σύμφωνα με το Θουκυδίδη, ποια ήταν τα μέλη και ποια η οργάνωσή της;

5) Να αντιστοιχίσετε τις έννοιες της στήλης Α με αυτές της στήλης Β

A	B
1. διδακτικό έπος	Μιλτιάδης
2. λυρική ποίηση	Ηλιαία
3. μάχη Μαραθώνα	Αρχίλοχος
4. θεωρικά χρήματα	Απέλλα
5. θεμελιωτής της δημοκρατίας	Ησίοδος
6. θολωτός τάφος	Περικλής
7. λαϊκό δικαστήριο	«θησαυρός του Ατρέα»
8. πολιτικό όργανο Σπάρτης	Κλεισθένης

ΟΜΑΔΑ Β

1) Να συγκρίνετε τον αρχαίο ελληνικό αποικισμό με τη σημερινή μετανάστευση. Να επισημάνετε ομοιότητες και διαφορές.

2) "δουλεύει σαν είλωτας". Τι σημαίνει η φράση αυτή που και σήμερα ακούμε να λέγεται; Εξηγήστε το περιεχόμενό της με βάση τις γνώσεις σας

3) "Οι Λακεδαιμόνιοι κρίνουνσι βοή και ου ψήφω" Να μεταφράσετε τη φράση αυτή του Θουκυδίδη και να αναλύσετε το νόημά της.

4) Ποια ήταν κατά τη γνώμη σας τα αίτια και τα αποτελέσματα της νίκης των Ελλήνων επί των Περσών;

**Από την Α ΟΜΑΔΑ επιλέγετε τρεις(3)ερωτήσεις και από τη Β δύο(2)*

Δ17

ΟΜΑΔΑ Α'

1. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της ομάδας Α με τα στοιχεία της ομάδας Β

A	B
Μαραθώνας	Αλκιβιάδης
Θερμοπύλες	Φίλιππος
Σαλαμίνα	Λεωνίδα
Σικελική εκστρατεία	Μιλτιάδης
Χαιρώνεια	Θεμιστοκλής

2. Ποια ήταν τα σπουδαιότερα Μινωικά ανάκτορα και ποια τα αρχιτεκτονικά τους χαρακτηριστικά;

3. Τι ονομάζουμε Α' Ελληνικό αποικισμό και ποια ήταν τα αίτια δημιουργίας του;

4. Τι όριζε η σεισάχθεια και ποιος τη νομοθέτησε;

5. Ποιες ήταν οι λειτουργίες και ποιος σκοπό εξυπηρετούσε η θέσπισή τους; Να περιγράψετε μια από αυτές.

(Από τις πέντε ερωτήσεις να απαντήσετε στις τρεις)

ΟΜΑΔΑ Β'

1. «*Η Σπάρτη λοιπόν ήταν ένα στρατόπεδο, όπου ύψιστο αντικειμενικό σκοπό της ζωής του είχε ο καθένας, να είναι σε κάθε στιγμή έτοιμος να πολεμήσει με τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα για την πόλη του. Ο σκοπός κάθε νόμου, ο έσχατος λόγος όλου του συστήματος κοινωνικής διατάξεως ήταν να διαμορφώσει καλούς στρατιώτες. Η χλιδή στην ιδιωτική ζωή απαγορευόταν αυστηρά. Η σπαρτιατική λιτότητα έγινε παροιμιώδης. Ο επιμέρους άνθρωπος, απορροφημένος ολότελα μέσα στο κράτος, δεν είχε καθόλου ατομική ζωή. Δεν είχε να λύσει προβλήματα της δικής του ανθρώπινης ύπαρξης. Η Σπάρτη δεν ήταν τόπος για διανοούμενους ή φίλους της θεωρίας. Το χρέος όλο του ανθρώπου και το υπέρτατο ιδεώδες της ζωής του Σπαρτιάτη περιέχονταν μέσα στους νόμους της πόλης του»*

J. B. Bury/Russell Meiggs, Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας

Αφού διαβάσετε το παραπάνω κείμενο και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

α) Ποιος ήταν ο χαρακτήρας του Σπαρτιατικού κράτους?

β) Ποια θέση είχε ο άνθρωπος μέσα στο κράτος?

2. Ποια ήταν η διαφορά ανάμεσα στο αριστοκρατικό και ολιγαρχικό πολίτευμα?

3. Ποιος ήταν ο σκοπός ίδρυσης της συμμαχίας της Δήλου και με ποιες ενέργειες του Περικλή η συμμαχία έγινε όργανο της Πανελληνίας Αθηναϊκής ηγεμονίας?

4. Για ποιους λόγους ο Αλέξανδρος στα εδάφη που κατακτούσε ίδρυε πόλεις που τις ονόμαζε Αλεξάνδρειες?

(Από τις τέσσερις ερωτήσεις να απαντήσετε στις δυο)___